

**ZARZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 22 maja 1936 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Krakowa z dnia 27 kwietnia 1936 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604) oraz § 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104) postanawiam co następuje:

§ 1. Zatwierdzam orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, powołanej na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 1936 r., wydane w dniu 27 kwietnia 1936 r., w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Krakowa, podane w załączniku do zarządzenia niniejszego.

§ 2. Jako datę wejścia w życie orzeczenia oznaczam dzień 1 kwietnia 1936 r.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marjan Zyndram - Kościatkowski.*

Załącznik do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 maja 1936 r. (poz. 228).

ORZECZENIE.

Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, powołana na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 1936 r., w myśl postanowień rozporządzenia

Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604) w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Krakowa,

na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 1936 r. na Ratuszu w Krakowie,

w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 37 rozporządzenia z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104):

Przewodniczący — p. Wacław Premier, Naczelnik Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie — p. Mieczysław Kolbuszewski, Sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie, delegat Ministra Sprawiedliwości, p. Julian Wąsowski, Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, delegat Ministra Spraw Wewnętrznych,

wobec uchylecia się od udziału w komplecie orzekającym Komisji 3-ch ławników ze strony robotników i wobec automatycznego ustąpienia 3-ch ławników ze strony pracodawców —

w obecności następujących uczestników zatargu:

ze strony pracodawców

1) Związek Budowniczych i Kierowników Budowy, dawniej Izba Budowniczych w Krakowie w osobach pp. Stanisława Pronaszki, arch. Ludwika Wartha, arch. Antoniego Dostala, arch. Michała Junika, inż. Władysława Kleimbergera, arch. Adama Bięgosza i arch. Stanisława Stupeckiego,

2) Związek Przemysłowców w Krakowie — Sekcja Budowlana w osobach pp. Dr. Inż. Józefa Tauba i Dr. Rudolfa Rozenhala.

3) Cech Mistrzów Murarskich, Ciesielskich i Kamieniarskich w Krakowie w osobach pp. Stanisława Dudeka, Jana Trembeckiego i Władzimierza Zakulskiego,

4) Cech Malarzy i Lakierników Grupa I w Krakowie w osobie p. Alojzego Twardowskiego,

5) Cech Malarzy i Lakierników Grupa II w Krakowie w osobie p. Jakóba Paurera,

ze strony pracowników

1) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce w osobach pp. Jana Sawickiego, Józefa Putyry, Romana Kurka, Leona Borkowskiego, Adama Leńczewskiego, Józefa Kwiecienia, Władysława Ziomka i Władysława Łackiego,

2) Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego Z. Z. Z. w Krakowie w osobach pp. Ludwika Chudzika, Feliksa Stypuły i Bronisława Wrońskiego,

po zbadaniu istoty zatargu, przeprowadzeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu głosów stron

o r z e k a:

§ 1.

Ustala się następujące minimalne stawki płac robotników budowlanych za godzinę:

murarz	zł 1.20
cieśla	„ 1.20
przodownik żelbetoniarski	„ 0.90
gracownik	„ 0.70
robotnik niewykwalifikowany	„ 0.55
robotnik niewykwalifikowany do lat 18 i kobiety	„ 0.40
koźlarz przy pracy w akordzie za przemieszenie 1000 szt. cegieł do piwnic i parteru	„ 3.—
oraz za każde następne piętro względnie za każde 4 m wysokości dodatek	„ 1.35
robotnik ziemny przy budowie	„ 0.55

§ 2.

Stosowanie systemu akordowego w pracy jest uzależnione od zwyczajów miejscowych. Przy stosowaniu pracy akordowej stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny robotnika akordowego był conajmniej o 25% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 3.

Za pracę na rusztowaniach wiszących (drabinach wiszących i t. p.) robotnik otrzymuje do każdego wynagrodzenia dodatek w sumie 50% jego stawki normalnej.

§ 4.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu na mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 5.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych na obszarze okręgu administracyjnego m. Krakowa oraz na obszarze gmin: Bronowice Małe, Bronowice Wielkie, Prądnik Biały, Prądnik Czerwony, Górka Narodowa, Wola Duchacka, Prokocim, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Wola Justowska, Rakowice, Olsza, Czyżyny, Przegorzały i Pychowice.

§ 6.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1936 r. do dnia 31 marca 1937 r.

Przewodniczący

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej:

(—) *Wacław Prenier*

Naczelnik Wydziału

Ministerstwa Opieki Społecznej.

Członek

(—) *Mieczysław Kolbuszewski*

Sędzia Sądu Apelacyjnego.

Członek

(—) *Juljan Wąsowski*

Naczelnik Wydziału.

UZASADNIENIE.

Wydając powyższe orzeczenie, Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza dla przemysłu budowlanego m. Krakowa oparła się na następujących przesłankach:

Przemysł budowlany stanowi gałąź pracy, wymagającą unormowania warunków pracy i płacy w taki sposób, ażeby w okresie sezonu kwestje te nie budziły sporów i nie powstrzymywały normalnego rozwoju akcji budowlanej, niezbędnej zarówno w interesie ogólnogospodarczym, jak i w celu zapewnienia pracy robotnikom budowlanym w czasie ściśle ograniczonym ze względów atmosferycznych.

Niewątpliwie natężenie ruchu budowlanego pozostaje w pewnym związku z poziomem zarobków, które muszą jednak pozostawać na gospodarczo uzasadnionej wysokości. Obecne położenie gospodarcze wymaga uwzględnienia szczupłości kredytów, przeznaczonych na budownictwo ze strony zlecających budowę, tembardziej, że budownictwo prowadzone jest w dużym stopniu w oparciu o kredyty publiczne, ściśle co do wysokości ograniczone.

Podniesione przez robotników żądanie podwyżki płac, motywowane specjalnem opodatkowaniem zarobków robotników budowlanych i pedrożeniem kosztów utrzymania, nie mogło być przez Komisję uwzględnione ze względu na wyżej zaznaczone ograniczenie funduszy przeznaczonych na ruch budowlany. Podwyżka płac robotniczych spowodowałaby ograniczenie zakresu prowadzonych budowli, a tem samem powiększenie bezrobocia. Co do obserwowanej jakoby zwyczajki kosztów utrzymania, to Komisja stwierdziła, że wskaźnik kosztów żywności, obliczony na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, obniżył się w chwili obecnej w porównaniu z marcem 1935 r. o 3,84%. W materji obciążeń publicznych które w postaci podatku dochodowego, obliczanego w sposób specjalnie dotkliwy dla robotników budowlanych, rzeczywiście powodują wymiar podatku wyższy, gdyż wymiar ten opiera się nie na faktycznym, lecz na teoretycznym całorocznym zarobku robotnika budowlanego, to Komisja przyjęła do wiadomości wyjaśnienie Przewodniczącego, iż Ministerstwo Opieki Społecznej wystąpiło do

Ministerstwa Skarbu z projektem rewizji dotychczasowego sposobu pobierania podatku dochodowego od robotników budowlanych.

Żądania pracodawców co do obniżki płac i rewizji poszczególnych stawek Komisja nie uznała za możliwe do uwzględnienia.

Dotychczasowa praktyka na terenie m. Krakowa wykazała, że stawki płac oznaczane w drodze umowy zbiorowej lub orzeczenia zawsze były stosowane jako minimalne i praktyka pracodawców stosuje znacznie większe zróżniczkowanie wynagrodzeń poszczególnych robotników ze względu na ich kwalifikacje, niż byłoby to możliwe w orzeczeniu Komisji.

Uchylenia systemu płac akordowych Komisja nie uważa za wskazane, ponieważ skreślenie możliwości stosowania akordowego systemu zatrudnienia byłoby zaprzeczeniem istniejących i stosowanych metod pracy.

Pod względem terytorjalnym Komisja uznała za możliwe ujednoczenie warunków pracy tam, gdzie sytuacja gospodarcza, względy techniczne i momenty natury społecznej są identyczne lub zbliżone i z tych względów objęła orzeczeniem gminy najbliższej położone m. Krakowa.

Co do objęcia przez orzeczenie pewnych kategorii robotników, związanych z przemysłem budowlanym, Komisja nie miała możności zająć stanowiska, ponieważ dla robotników kamieniarskich istnieje umowa zbiorowa, obejmująca poważną część robotników kamieniarskich m. Krakowa. W sprawie malarzy i lakierników przedstawiciele robotników nie poparli wniosku o poddanie tych kategorii robotników orzeczeniu Komisji. W sprawie parkieciarzy Komisja nie znalazła możliwości orzekania wobec niedostarczenia przez strony materiału w tej sprawie.

Odnosnie sprawy delegatów na budowie Komisja stwierdza, że zagadnienie to przekracza kompetencje Komisji. W każdym jednak razie prześladowanie delegata z tytułu spełnianych przez niego funkcji uznać należy za niedopuszczalne.

Poruszone sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, nadzoru inspekcji pracy nad robotami budowlanymi i kwestje zatwierdzania przez inspekcję pracy cenników akordowych nie mogą być przez Komisję orzekane, gdyż znajdują szczegółowe unormowanie w obowiązujących przepisach prawnych.

Przewodniczący

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej:

(—) *Wacław Prenier*

Naczelnik Wydziału

Ministerstwa Opieki Społecznej

Członek

(—) *Mieczysław Kolbuszewski*

Sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Członek

(—) *Juljan Wąsowski*

Naczelnik Wydziału Urzędu

Wojewódzkiego w Krakowie

—oO—